

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalouden koulutusohjelma

Liiketoimintatiedon hallinta ja tietojohdaminen

2014

Mari Paavilainen

ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITTAMINEN

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Mari Paavilainen

ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITTAMINEN

Aloittavalla yrityksellä on käytössään pääasiallisesti vain kaksi rahoitusmuotoa: omistajien omat varat eli oma pääoma sekä ulkopuoliselta rahoittajalta otettavat lainat eli vieras pääoma. Tulorahoitus tulee mukaan vasta toiminnan pyöriessä. Uutta yritystä perustettaessa kannattaa selvittää mahdollisuuksistaan käynnistysavustusten ja –tukien saantiin. Aloittava yritys voi myös saada hinnaltaan tai vakuusvaatimuksiltaan edullista lainarahoitusta eri tahoilta.

Rahoitusta hakiessa on aina myös se riski, ettei haluttua rahoitusta syystä tai toisesta saada. Tässä työssä on perehdytty tarkemmin Yritysrahoituskyselyihin vuosilta 2009–2013, joiden pohjalta on selvitetty, mistä erikokoiset yritykset hankkivat rahoituksensa sekä mihin sitä on käytetty. Lisäksi on käyty läpi syitä, miksi haluttua rahoitusta ei ollut saatu.

Tutkimuksesta käy ilmi, että muun muassa pääomasijoitusta tunnetaan vähän ja siitä saatu hyöty on suurimmalle osalle epäselvää. Myös julkista rahoitusta on käytetty vähän ja pankkien asema pääsääntöisenä rahoituksen antajana on säilynyt. Tästä voi aiheutua haittaa varsinkin taloudellisesti vaikeina aikoina, kun pankit kiristävät luotto vaatimuksiaan.

Työn lopuksi käydään kassanhallinnan pääpiirteet läpi. Työssä ei kuitenkaan perehdytä varaston merkitykseen tai sen roolin kassanhallinnassa.

ASIASANAT:

Aloittava yritys, kassanhallinta, rahoitus, rahoituksen ongelmat, yrittäjyys.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Business | Business Information and Knowledge Management

November 2014 | 32

Katja Repo

Mari Paavilainen

FINANCING A START UP BUSINESS

Start up business has usually only two main ways to finance their operations: the personal funds of the owners (equity capital) and funds loaned from an outsider financier (borrowed capital). Cash flow financing comes in the picture after the business has already started making enough money for it. When starting up a business one should find out if they qualify for getting start up assistances or aids. Start up business may also get cheap or low pledge demand loans from different organizations.

Applying for outside financing there is always a risk the business doesn't get the financing they were looking for. This thesis has looked into the Yritysrahoituskysely (Business Financing Surveys) from 2009 to 2013 on which it has been found out where businesses of different sizes got their financing from and for what purpose was it taken. In addition the thesis looks into the reasons why the business hadn't got the funding they were after.

In the surveys it becomes clear that the corporations taking part didn't for one thing know much about the possibility of capital investment and the benefit a business has gotten out of it was mostly unclear. Public financing was also used relatively little and the banks hold their current standing as the main source of outside financing. This can cause problems to corporations especially when the economic stand isn't good and the banks tighten their requirements for loans.

In the end of this thesis has been written about the main points of cash flow management. This thesis does not however go through the role and meaning of storage and its circulation in cash flow management.

KEYWORDS:

Cash flow management, entrepreneurship, financing, financing problems, start up business.

SISÄLTÖ

2 JOHDANTO	7
3 RAHOITUSKANAVAT	8
3.1 Pankit	8
3.2 Rahoitusyhtiöt	9
3.2.1 Leasing	9
3.2.2 Factoringrahoitus	10
3.3 Finnvera	11
3.3.1 Finnvera-laina	11
3.3.2 Yrittäjälaina	12
3.3.3 Pientakaus	12
3.4 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	13
3.4.1 Starttiraha	14
3.4.2 Pienyritystuki	14
3.5 Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	15
3.6 Keksintösäätiö	16
3.7 Kehittämiskeskukset	17
3.8 Pääomasijoittaminen	17
3.9 Joukkorahoitukset	18
4 RAHOITUS	19
4.1 Rahoituksen saannin ongelmat	19
4.2 Basel III	24
4.3 Kassanhallinta	25
4.3.1 Myyntisaamiset ja ostovelat	26
4.3.2 Maksuehdot	27
4.3.3 Pankkisuhteiden merkitys kassanhallinnassa	28
4.3.4 Laskelmia	28
4.3.4.1 Rahoituslaskelma	28
4.3.4.2 Käyttöpääomatarve	29
4.3.4.3 Investointi laskelmat	30
5 YHTEENVETO	31

TAULUKOT

Taulukko 1 Saannin ongelmat	20
Taulukko 2 Rahoituksen ongelmat	21
Taulukko 3 Käytetyt pankit	22
Taulukko 4 Pankkien kilpailutus	23
Taulukko 5 Pääomasijoittajien hyöty	24
Taulukko 6 Pankkien viitekorkojen muutokset (Kauppalehti)	25

KUVIOT

Kuvio 1 Ostovelkarahtituksen nimelliskustannus (Niskanen & Niskanen 2000, 370)	27
--	----

KUVAT

Kuva 1 Käyttöpääoman laskeminen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
--------------------------------------	--

2 SANASTO

Lisensointihanke	Hanke, joka on tarkoitus saada lisensoiduksi. Lisensoinnissa keksinnön omistaja antaa korvausta vastaan yrityksille eli lisenssinsaajalle oikeuksia keksintöönsä. Yleensä oikeuksilla tarkoitetaan oikeutta valmistaa ja myydä lisenssin mukaista tuotetta tai palvelua. Keksinnön omistusoikeus säilyy lisenssiantajalla.
Yrityssaiho	Yritys, jota voidaan viedä eteenpäin ja jalostaa edelleen.
Mikroyritys	Alle kymmenen ihmistä työllistävä yritys, jonka liikevaihto tai taseen loppusumma on alle kaksi miljoonaa euroa (Euroopan komission suositus 2003/361/EY).
Pienyritys	10-49 henkilöä työllistävä yritys, jonka liikevaihto tai taseen loppusumma on alle kymmenen miljoonaa euroa (Euroopan komission suositus 2003/361/EY).
Sivukulut	Sivukuluilla tarkoitetaan lainoista johtuvia ylimääräisiä kustannuksia lainan takaisinmaksun ja korkojen lisäksi. Tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi pankkien toimitusmaksut, maksusuunnitelman muutosmaksut sekä maksutavoista aiheutuneet maksut.

3 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä perehdytään ensin tarjolla oleviin ulkoisiin rahoitusvaihtoihin. Työssä selvitetään, millaisia rahoitusvaihtoehtoja yrityksillä on käytettävissään, mistä niitä voi hakea ja mihin tarkoitukseen.

Lisäksi käydään läpi yritysten kokemia ongelmia rahoituksen saannissa sekä selvitetään, mistä yritykset ovat eniten hankkineet julkista rahoitusta sekä mihin tarkoitukseen sitä on käytetty. Työssä on vertailtu Elinkeinoelämän ja Finanssialan keskusliittojen, Finnveran, Suomen Pankin, Yrittäjät-järjestön sekä Työ- ja elinkeinoministeriön teettämiä Yritysrahoituskyselyitä vuosilta 2009, 2010, 2012 ja 2013 ja niiden pohjalta perehdytty rahoituksen ongelmiin.

Työssä perehdytään myös enemmän pankkien tarjoamiin mahdollisuuksiin sekä vaikeuksiin, sillä pankit ovat edelleen yrityksille tärkein ulkoinen rahoituskanava. Rahoitus-kappaleessa käydään myös pikaisesti läpi 1.1.2013 voimaan tullut Basel III –asetus ja tämän vaikutukset finanssialaan.

Lopuksi käydään läpi kassanhallinnan pääpiirteet, sillä se on tärkeä osa yrityksen tervettä rahoituspohjaa myöhemmässä vaiheessa sekä tutustutaan pääpiirteittäin rahoituslaskelmiin, käyttöpääoman tarpeen laskemiseen sekä investointilaskelmiin.

4 RAHOITUSKANAVAT

Aloittavalla yrityksellä on käytössään pääasiallisesti vain kaksi rahoitusmuotoa: omistajien omat varat eli oma pääoma sekä ulkopuoliselta rahoittajalta otettavat lainat eli vieras pääoma. Tulorahoitus tulee mukaan vasta toiminnan pyöriessä. Uutta yritystä perustettaessa kannattaa selvittää mahdollisuuksistaan käynnistysavustusten ja –tukien saantiin. Aloittava yritys voi myös saada hinnaltaan tai vakuusvaatimuksiltaan edullista lainarahoitusta eri tahoilta. (OP 2013a.)

Tässä luvussa käydään läpi yleisimmät rahoitusta tarjoavat tahot.

3.1 Pankit

Pankeilla on keskeinen tehtävä rahoituksen välityksessä rahoitusmarkkinoilla (FK 2013a). Finanssiliiton mukaan Suomessa toimi vuoden 2011 lopussa yhteensä 310 pankkia, joihin kuului kotimaisia talletuspankkeja, ulkomaisten luottolaitosten sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä sekä investointipankkeja.

Aloittavan yrityksen hakiessa pankkilainaa tulee huomata, että lainan saannin ehtona on usein riittävä oma pääoma tai riittävät vakuudet, yleensä koko laina summalle. Joissakin tapauksissa pankki ja Finnvera voivat sopia jakavansa riskin ja tarjota yritykselle yhdessä lainaa. Käytännössä Finnvera tarjoaa enintään 60 prosentin takauksen pankin antamalle lainalle. (Taloussivut 2012.)

Vuonna 2012 yrityksiltä perittävät marginaalit pankkilainoissa ovat useita prosenttiyksikköjä, jopa 3-4 prosenttiyksikön luokkaa. Näin toimimalla pankit varautuvat tuleviin luottotappioihin ja kiristyviin vakavaraisuusvaatimuksiin.

Aktia Pankki Oyj mainitsee seuraavien asioiden vaikuttavan vahvasti yrityksen lainan lopulliseen hintaan:

- luottokelpoisuus
- maksukyky

- tulevaisuudennäkymät
- yrityksen ikä
- toimiala
- tarjottavat vakuudet
- laina-aika
- aikaisempien lainojen hoito

Edellä mainitut ovat muidenkin pankkien käytössä ja niiden avulla pankki hoitaa omaa riskienhallintaansa. Uusilla yrityksillä pääpaino on kuitenkin toimialassa, tarjottavissa vakuuksissa sekä siinä, miten hyvin yrittäjä pystyy myymään liikeideansa pankille. Tärkeää on saada pankki ymmärtämään yrityksen mahdollinen potentiaali ja rahoituksen saamisen vaikutus siihen.

3.2 Rahoitusyhtiöt

Finanssialan keskusliiton mukaan (FK 2013b) rahoitusyhtiötoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jossa rahoittaja rahoittaa hankinnan joko myyjäliikkeen kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella tai sopimalla asiasta suoraan ostajan kanssa. Rahoitusyhtiöt tarjoavat kohdevakuudellista rahoitusta eli osamaksukaupanrahoitusta tai leasingia sekä käyttöpääoman rahoitusta.

Rahoitusyhtiöiden myöntämä luotollinen tili toimii myös yleisempänä yrityksen käyttöpääoman rahoitustapana. Luotollinen tili tasaa yrityksen rahavirtoja sillä myyntilaskuista saatavat tulot saadaan harvoin ennen kuin ostolaskuja maksetaan. (Yritystulkki 2013.)

3.2.1 Leasing

Melkein kaikki pankit ja rahoitusyhtiöt tarjoavat jonkin asteista leasing-palvelua. Tilastokeskuksen rahoitustoiminnan raportista käy ilmi, että vuonna 2012 eniten

leasing-rahoitusta käytettiin ajoneuvojen sekä IT- ja konttorilaitteiden hankintaan. Eniten leasingrahoitusta tarjosivat eri luottolaitokset.

Leasing- eli vuokrausratkaisut soveltuvat yrityksen irtaimen käyttöomaisuuden hankintoihin. Hankittava kohde toimii yleensä vakuutena, eikä erillistä vakuutusta näin ollen tarvita. Leasingrahoituksessa on keskeistä, että vuokrauksen kohde palautetaan sopimuskauden jälkeen rahoituslaitokselle tai toimittajalle. Vuokra-aika on useimmiten 2-6 vuotta riippuen yrityksen tarpeesta, rahoitettavasta kohteesta sekä kohteen taloudellisesta iästä. (OP 2013b.)

3.2.2 Factoringrahoitus

Myyntisaatavien rahoittaminen eli factoring on rahoitusmuoto, jossa rahoitusyhtiön kanssa solmitaan sopimus, jonka mukaan kaikki myyntisaatavat siirretään rahoitusyhtiölle tämän myöntämän luoton vakuudeksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rahoitusyhtiö maksaa ennakoon 70-90 prosenttia myyntilaskun summasta 2-3 päivässä, vaikka yritys on antanut asiakkaalle maksuaikaa esimerkiksi 30 päivää. Loput laskun summasta saadaan laskun eräpäivänä. Antamastaan lyhytaikaisesta luotosta rahoitusyhtiö perii kulut ja asiakaskohtaisen koron. Erillistä vakuutusta factoringrahoituksessa ei tarvita. (Yritystulkki 2013.)

Factoringrahoituksen avulla yrityksen reaali- vakuudet säästävät muihin rahoitustarpeisiin. Factoring sopii yritysten ja yhteisöjen väliseen kaupankäynnin rahoitukseen, erityisesti kasvaville yrityksille ja toimialoille, joissa sovelletaan pitkiä maksuehtoja sekä sesonkivaihteluiden rahoitustarpeisiin. Factoringrahoituksen haittana on se, että se voi antaa epäluotettavan kuvan loppuasiakkaille. Rahoitusyhtiö vaatii usein kaikki myyntisaatavat itselleen. Lisäksi rahoitusyhtiöt edellyttävät yleensä, että koko myyntisaatavakanta pitää siirtää heille. Lisäksi factoringrahoitusta käyttävän yrityksen asiakkaiden luottotiedot on oltava kunnossa. (Yritystulkki 2013.)

3.3 Finnvera

Finnvera on valtion omistama erikoisrahoitusyhtiö, joka tarjoaa tukea eri tilanteissa oleville yrityksille. Finnvera tarjoaa edullisia yrityslainoja, lainojen takauksia sekä tekee suoria pääomasijoituksia lupaaviin nuoriin yrityksiin. Uudelle yritykselle kiinnostavia palveluita ovat lähinnä Finnvera-laina, yrittäjälaina ja pienetakaus. (Finnvera 2014a.)

3.3.1 Finnvera-laina

Finnveran Finnvera-laina on tarkoitettu toimintaansa aloittavan tai jo toimivan pienen tai keskisuuren yrityksen rahoitustarpeisiin. Lainaa voi hakea yritys, jossa työskentelee enintään 249 henkilöä ja jonka liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa. Laina on tarkoitettu käytettäväksi liiketoimintaan liittyviin rakennus-, kone- ja laiteinvestointeihin, käyttöpääomatarpeisiin, energia- ja ympäristöhankkeisiin sekä erilaisten omistusjärjestelyjen rahoittamiseen. Lisäksi yrityksen omistustausta sekä mahdolliset omistusosuudet muissa yrityksissä voivat vaikuttaa siihen, onko yritys pieni tai keskisuuri yritys. (Finnvera 2014b.)

Finnvera-laina on lainan ehtojen mukaan yleensä osa kokonaisrahoitusta, jolloin lainan määrä on 5000-35 000 euroa. Lainaa voidaan myöntää kaikille yritysmuodoille ja kaikille toimialoille. Lainan korko on joko kiinteä tai viitekorkoon sidottu ja siihen vaikuttavat yrityksen kannattavuus, taloudellinen asema, toiminnallinen riski sekä lainan vakuus. Lainan vakuudesta neuvotellaan tapauskohtaisesti. Laina-aika on 3-15 lainan tarpeen kohteesta ja suuruudesta riippuen. (Finnvera 2014b.)

Finnvera-lainaa ei voida myöntää varsinaista maatilataloutta, metsätaloutta tai rakennusliiketoiminnan perustajaurakointia harjoittavalle yritykselle. (Yritystulkki 2014).

3.3.2 Yrittäjälaina

Yrittäjälainalla voidaan rahoittaa osakeyhtiön osakepääomaan tai sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston sijoituksia sekä henkilöyhtiön (avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö) yhtiöpanosta. Lisäksi lainalla voidaan rahoittaa jo toimivan yrityksen osakkeiden ja yhtiöosuuksien ostoa. Laina on yrittäjän henkilökohtainen laina. Laina voi olla enintään 100 000 euroa luotonsaajaa kohden ja se voidaan myöntää myös usealle saman yrityksen perustajalle tai osakkaalle. Lainaa myönnettäessä Finnvera edellyttää vähintään 20 prosentin omarahoitusosuutta. (Finnvera 2013b.)

Yrittäjälainaa voidaan myöntää avoimen yhtiön yhtiömiehelle, kommandiittiyhtiön vastuunalaiselle yhtiömiehelle sekä osakeyhtiön osakkaalle, jonka osuus osakepääomasta ja äänivallasta on lainalla rahoitetun sijoituksen tai osakekaupan jälkeen vähintään 20 prosenttia. Tärkeää on huomata, että lainan saajan on osallistuttava yrityksen toimintaan päätoimisesti. (Finnvera 2013b.)

Lainan kohdeyritys voi toimia kaikilla toimialoilla lukuun ottamatta varsinaista maatilataloutta, metsätaloutta ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakoinnissa. Kohdeyrityksen tulee täyttää Euroopan Unionin pk-yrityksiä koskevat kriteerit, ja sillä tulee olla edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. (Finnvera 2013b.)

3.3.3 Pientakaas

Pientakaas on perustettaville tai jo toimiville yrityksille tarkoitettu takaas, joka auttaa yritystä saamaan pankista rahoitusta erilaisiin investointi- ja käyttöpääoma tarpeisiin. Takaas voidaan myöntää kaikille yritysmuodoille ja kaikilla aloilla toimiville yrityksille lukuun ottamatta varsinaisessa maatilataloudessa, metsätaloudessa tai rakennusliiketoiminnan perustajaurakoinnissa toimivia yrityksiä. Rajoituksena on, että kohdeyritys työllistää enintään 49 henkilöä. (Finnvera 2013c.)

Pientakausta haettaessa yritys esittää rahoitushakemuksensa pankilleen, joka arvioi yrityksen toimintaedellytykset ja vakuuksiin liittyvät riskit ennen rahoituksen myöntämistä. Pankki hakee yrityksen puolesta pientakausta Finnverasta ja näin ollen yritys ei ole yleensä lainkaan yhteydessä Finnveraan itse. Takausosuus voi olla enintään 60 prosenttia lainan määrästä niin, että yhdelle yritykselle myönnetyn takauksen määrä voi olla enintään 85 000 euroa. (Finnvera 2013c.)

Pientakaus voidaan myöntää vain niiden pankkien asiakkaille, joilla on sopimus Finnveran kanssa. Nämä pankit ovat:

- Nordea Pankki Suomi Oyj
- Sampo Pankki Oyj
- Aktia Pankki Oyj
- Svenska Handelsbanken AB
- Stadshypotek AB:m Suomen sivukonttoritoiminta
- Tapiola Pankki Oyj
- Säästöpankki Optia
- Osuuspankit
- Helsingin OP
- paikallissäästöpankit ja paikallisosuuspankkien verkostot

Jos pankki ei ole solminut sopimusta Finnveran kanssa, takauksena voidaan käyttää muita Finnveran takauksia. (Finnvera 2013c.)

3.4 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY-keskus tarjoaa monipuolisia palveluita yritystoiminnasta kiinnostuneille, yritystoimintaa aloittaville ja jo toimivaa yritystä pyörittäville. ELY-keskuskuksen alaisuudessa toimiva työ- ja elinkeinotoimisto myöntää starttirahaa aloittavalle yrittäjälle, pienyritystukea, palkkatukea, sekä tarjoaa neuvontaa ja koulutusta eri vaiheessa oleville yrityksille. (ELY 2011a.)

3.4.1 Starttiraha

Starttiraha on työvoimatoimiston myöntämä tuki, jonka tarkoituksena on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja henkilön työllistymistä. Se on tarkoitettu turvaamaan yrittäjän toimeentulo sinä aikana, jonka yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen arvioidaan kestävän. Tukea voidaan myöntää enintään 18 kuukauden ajaksi. (TE-palvelut 2013a.)

Starttirahaa voidaan myöntää työttömälle työnhakijalle sekä palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä kokoaikaiseksi yrittäjäksi siirtyvälle. Ennen tuen myöntämistä työ- ja elinkeinotoimista selvittää, että yrittäjäyys on hakijalle sopiva työllistymisvaihtoehto. Starttirahan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa päätoiminen yrittäjäyys, riittävät valmiudet aloitettuun yritystoimintaan, mahdollisuudet jatkuvaan kannattavaan toimintaan sekä tarpeellisuus yrittäjän toimeentulon kannalta. Yritystoimintaa ei saa aloittaa ennen tuen myöntämisestä saatua päätöstä. (TE-palvelut 2013a.)

Starttiraha muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Vuonna 2013 perustuki on 32,46 euroa päivältä. Lisäosan määrä vaihtelee tapauksittain harkinnan mukaan. Lisäosan suuruus on kuitenkin enintään 60 prosenttia perustuen määrästä. (TE-palvelut 2013a.) Starttirahaa voidaan käyttää yhdessä Finnveran pienlainan kanssa (Finnvera 2013a) ja tukea myönnettäessä otetaan huomioon alan yritysten kilpailutilanne sekä uuden yritystoiminnan tarve paikkakunnalla (TE-palvelut 2013a). Hakemukseen liitetään liiketoimintasuunnitelma sekä kannattavuuslaskelma ja rahoituslaskelma (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle, 22). Käytännössä starttirahaa ei myönnetä alalle, jolla on jo runsaasti kilpailua.

3.4.2 Pienyritystuki

Pienyritystuki on työ- ja elinkeinotoimiston myöntämä tuki tuotanto-, matkailu- ja yrityspalveluyrityksille, jotka edistävät yritystoiminnan kehitystä erityisesti maa-seutu- ja rakennemuutosalueella. Pienyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka pal-

veluksessa työskentelee enintään 49 henkilöä, liikevaihto on enintään 7 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma ei ylitä 5 miljoonaa euroa. Tätä suurempien yritysten omistusosuus pienyrityksestä voi olla enintään 25 prosenttia. (Yrittäjät 2013.)

Pienyritystukea voidaan myöntää yritystoiminnan aloitusvaiheen palkkakustannuksiin enintään vuoden ajalta sekä aloitus- tai laajennusvaiheen kone- ja laite-, rakennus- ja maa-alueinvestointeihin. Tuen määrä enintään 45 prosenttia hyväksyttävistä käyttöomaisuusmenoista. (Yrittäjät 2013.)

3.5 Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus

Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus eli Tekes on yritysten, yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten haastavien tutkimus- ja kehitysprojektien ja innovaatiotoiminnan rahoittaja ja aktivoija. Tekes auttaa yrityksiä tarjoamalla rahoitusta ja asiantuntijapalveluja. Toiminnalla on tarkoitus edistää yritysten kansainvälistä kilpailukykyä, kasvattamaan tuotantoa ja vientiä sekä edistää työllisyyttä ja yhteiskunnan hyvinvointia. Vuosittain Tekesin asiakkaina on noin 3 000 yritystä sekä 50 yliopistoa, korkeakoulua ja tutkimuslaitosta. Projektirahoitukseen on käytettävissä vuosittain noin 600 miljoonaa euroa, mikä rahoittaa noin 2 000 uutta tutkimus- ja kehitysprojektia. (Tekes 2013a.)

Tekesin toiminta painottuu edelläkävijöiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatioprojekteihin. Tärkein kohderyhmä on kansainvälistymisestä kasvua hakevat pienet ja keskisuuret yritykset. Noin kolmannes kaikesta Tekesin rahoituksesta menee nuorille kasvuyrityksille. (Tekes 2013b.)

Yksi Tekesin rahoittamista menestystarinoista on Joensuulainen Blancco Oy, jonka rahoituksessa Tekes on ollut mukana alusta lähtien. Blancco on tiedonhävityksen ja tietokoneiden uusiokäyttöön erikoistunut yritys. Blancco tarjoaa ratkaisuja täydelliseen tai valikoivaan tiedonhävitykseen, tiedonhävityksen seurantaan sekä tietojenpalautusratkaisuja. (Blancco 2014).

Linkosuon leipomo tarjoaa toisen esimerkin Tekesin tarjoamista palveluista. Linkosuon tavoitteena oli kasvattaa vientiä ja asiakaskuntaa ulkomailla ja ha- keutui vuonna 2012 mukaan Tekesin Kasvuväylään. Kasvuväylässä yritykselle määrätty oma Kasvuluotsi etsii yritykselle sille parhaiten sopivat julkiset rahoit- tuspalvelut. Tekesin kontaktien kautta Linkosuo pääsi mukaan ELY-keskuksen hankkeisiin sekä saanut omia kontakteja Finprosta. Hankkeissa Linkosuo on kansainvälistänyt tuotteitaan ja kehittänyt kansainvälisen liiketoiminnan ja palve- luliiketoiminnan osaamistaan. (Tekes 2014.)

3.6 Keksintösäätiö

Keksintösäätiö perustettiin vuonna 1971 Suomen Kulttuurirahaston Keksintö- toimiston pohjalta ja sen päätoimipiste on Espoossa. Keksintösäätiön tehtävänä on etsiä ja arvioida yksityishenkilöiden ja alkavien yritysten keksintöjä sekä in- novatiivisia ideoita. Keksintösäätiö auttaa keksintöihin pohjautuvan liiketoimin- nan aloittamisessa tarjoamalla Tuoteväylä-palvelun kautta keksinnöille järjes- telmällisen ja yhtenäisen arvioinnin. Lupaavat keksinnöt jalostetaan yritysaihi- oiksi tai lisensointihankkeiksi, jos niillä katsotaan olevan mahdollisuuksia kas- vuun ja kansainväliseen liiketoimintaan. (Keksintösäätiö 2013.)

Esimerkiksi vuonna 2013 Keksintösäätiö on rahoittanut noin 150 eri hanketta, joista yksi on KungFu Writing. KungFu Writing on opettajille tarkoitettu pilvipal- velu, jonne opettajat voivat tallentaa opiskelijoiden teksteissä käyttämiään kommentteja. KungFu Writingin perustajien mukaan suurin osa kommenteista toistuvat monta kertaa opiskelijoiden välillä. Palvelusta käsin opettajat voivat lisätä parilla klikkauksella kommentin opiskelijan tekstiin kirjoittamatta sitä joka kerta uudelleen kommenttipohjien avulla, jolloin opiskelijat saavat laajempia ja yksityiskohtaisempia kommentteja, joista voivat oppia paremmin. Opettajalta tämä vie kuitenkin vähemmän aikaa kuin ennen. Opettajille on myös tarjolla eri- laisia kehittämistyökaluja, kuten listoja annetuista kommenteista. Kommentti pohjia voidaan myös jakaa muiden opettajien kesken. (KungFu Writing 2014).

3.7 Kehittämiskeskukset

Kehittämiskeskukset ovat elinkeinoelämän asiantuntija organisaatioita, jotka tarjoavat maksuttomia palveluita seudun yrityksille. Sen tehtävänä on edistää seudullista yhteistyötä ja parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Toiminta on keskitetty osaavan työvoiman, yritysten ja investointien houkutteluun, yrittäjyyden edistämiseen sekä luovien toimialojen kehittämiseen. (Turun Seudun Kehittämiskeskus 2013.)

3.8 Pääomasijoittaminen

Pääomasijoittamisella tarkoitetaan sijoitusten tekemistä sellaisiin julkisesti noteeraamattomiin yrityksiin, joilla on hyvät kasvumahdollisuudet. Tarkoituksena on rahoituksen avulla tuoda yritykselle lisäarvoa tietyllä aikavälillä, joka sitten realisoidaan sijoittajan irtautumisvaiheessa, jolloin pääomasijoitusyhtiö luopuu osuudestaan kohdeyrityksessä. (Pääomasijoittaminen 2013.)

Pääomasijoittajan tuoma lisäarvo perustuu strategioiden luomiseen, hallitustyöskentelyyn, budjetointiin, rahoituksen kokonaisjärjestelyihin, markkinointiin, johdon kehittämiseen sekä toimialatuntemukseen. Sijoittajan mukana olo lisää yrityksen uskottavuutta muihin sidosryhmiin nähden ja parantaa myös muun rahoituksen saamista. (Pääomasijoittaminen 2013.)

Pääomasijoittajien tekemien sijoitusten koot vaihtelevat yleensä sadan tuhanen ja viiden miljoonan euron välillä, mutta sijoitukset voivat olla tätä suurempiakin. Sijoittaja on kuitenkin lähes aina vähemmistösjoittajana yrityksessä, enemmistöomistuksen jäädessä näin ollen yrittäjälle tai jakautuen niin, ettei kenelläkään ole yksin enemmistöä. Tavoitteena on saada tavoiteltu arvon nousu 3-5 vuoden kuluessa. (Pääomasijoittaminen 2013.)

3.9 Joukkorahoitukset

Joukkorahoitus on verrattain uusi rahoitustapa, jolla voidaan hyvinkin nopeasti hankkia rahoitusta erilaisille hankkeille internetin välityksellä. Joukkorahoitus alustoja tarjoaa kansainvälisesti muun muassa Kickstarter ja Suomessa esimerkiksi Venture Bonsai, Invesdor sekä Vauras Suomi Oy. Joukkorahoituksella voidaan rahoittaa monenlaisia projekteja, esimerkiksi elokuva Iron Sky toteutettiin joukkorahoituksen avulla. Toinen menestys tarina on joukkorahoitusprojekti Wishbone, jolle kerättiin rahaa Kickstarterin kautta. Hankkeen tavoitteena oli kerätä 10 000 Yhdysvaltain dollaria, mutta tavoite ylittyi reippaasti ja hanke keräsi 1 450 tukijan kanssa 29 858 dollaria. (Kickstarter 2013.)

Kickstarter on Yhdysvaltalainen joukkorahoitus alusta erityisesti luoville projekteille. Vuonna 2009 perustettu Kickstarter on toimintansa alusta kerännyt 853 miljoonaa dollaria yli 50 000:lle projektille. Rahoittajana on toiminut yli 5,1 miljoonaa henkilöä ja yritystä. Projektin voi luoda kuka tahansa ja rahaa voi lahjoittaa esimerkiksi PayPalin kautta. Yleensä lahjoitukselle saa vastiketta keräilytuotteiden muodossa. (Kickstarter 2013.)

5 RAHOITUS

Aloittava yritys tarvitsee lähes aina rahoitusta myös ulkopuolisilta rahoittajilta. Osuuspankin mukaan vierasta pääomaa, eli lainaa, neuvoteltaessa oma hanke on osattava myydä rahoittajalle niin, että sekin näkee yrityksellä olevan potentiaalin. Tätä varten yrittäjän on pystyttävä esittämään selkeät ja perustellut suunnitelmat ja laskelmat yrityksensä toimintamallista. (OP 2013a.)

Tämän lisäksi ulkopuoliset rahoittajat vaativat myös lainoilleen vakuudet. Vakuuksina käytetään reaalivakuuksia eli irtaimeen tai kiinteään omaisuuteen kohdistuvaa panttia sekä erilaisia takauksia. Yritystä perustettaessa yrittäjä joutuu usein panttaamaan omaa henkilökohtaista omaisuuttaan lainan vakuudeksi, koska yrityksellä ei vielä ole omaa omaisuutta. (OP 2013a.)

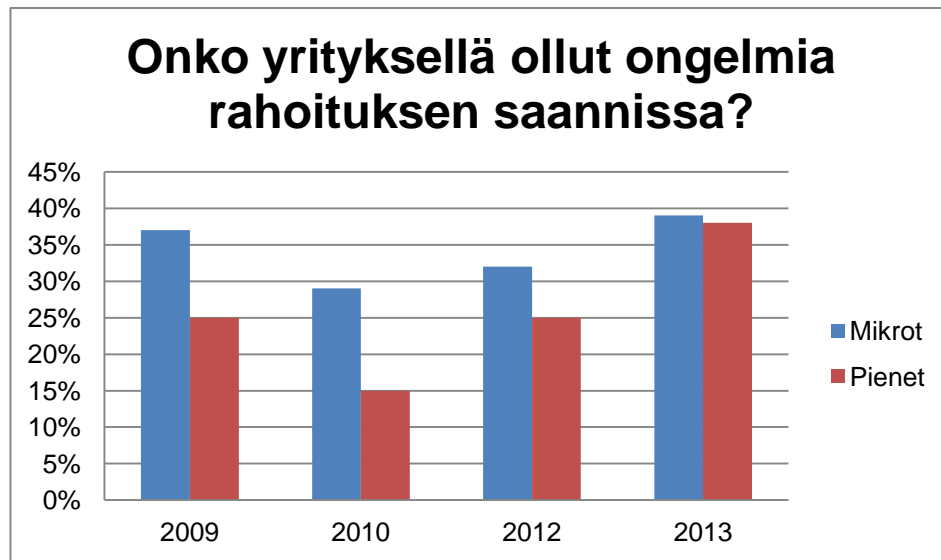
Tässä luvussa käydään läpi Elinkeinoelämän ja Finanssialan keskusliittojen, Finnveran, Suomen Pankin, Yrittäjät-järjestön sekä Työ- ja elinkeinoministeriön teettämiä Yritysrahoituskyselyitä vuosilta 2009, 2010, 2012 ja 2013 sekä perehdytään niiden pohjalta rahoitukseen liittyviin kysymyksiin.

4.1 Rahoituksen saannin ongelmat

Yritysrahoituskyselyistä käy ilmi, että ulkoisen rahoituksen tarve on noussut mikro- ja pienten yritysten keskuudessa merkittävästi vuodesta 2009 lähtien. Mikroyritysten kohdalla rahoituksen hankinta on kaksinkertaistunut viimeisen neljän vuoden aikana. Eniten yritykset hankkivat rahoitusta investointeja varten. Toinen merkittävä käyttökohde on käyttöpääoman puutoksen täydentäminen. Suurin yksittäinen rahoituksen lähde on ollut kaikkina vuosina pankit ja rahoitusyhtiöiden käyttö on varsinkin pienissä yrityksissä kasvanut.

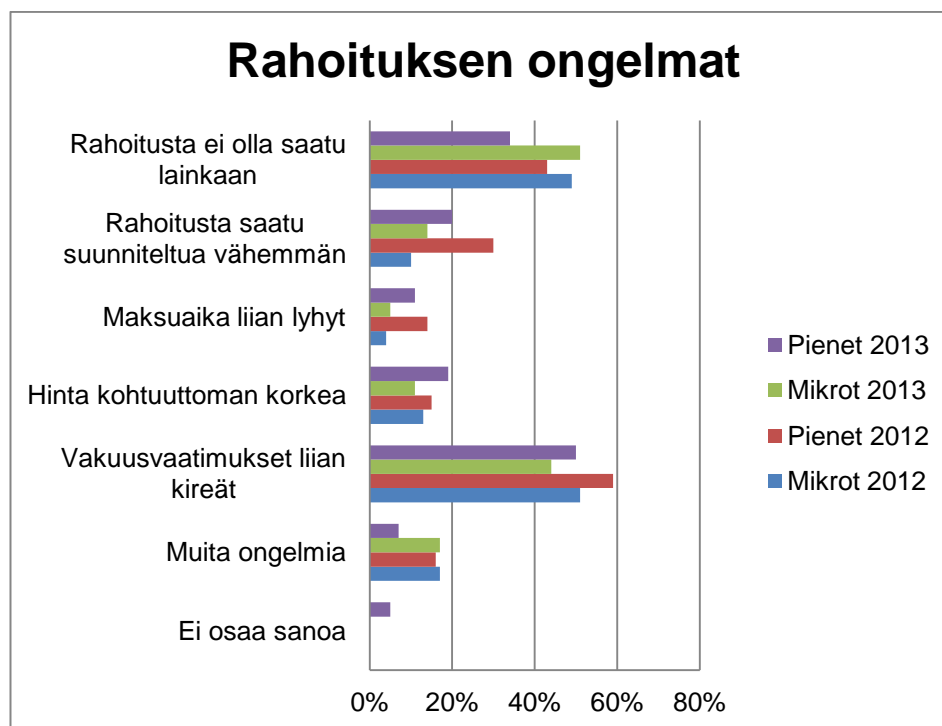
Yritysrahoituskyselyn merkittävin havainto on, että huomattavalla osalla mikro- ja pienistä yrityksistä on ollut ongelmia rahoituksen saannin kanssa. Yli kolman-

neksella mikro- ja pienyrityksistä on ollut ongelmia vuonna 2013, kun taas vielä edeltävänä vuonna ongelmia oli vain neljänneksellä pienyrityksistä.

Taulukko 1 Saannin ongelmat

Rahoituksen saannin ongelmien luonteessa ja vakavuudessa on eroja. Vuosina 2012 ja 2013 suurimpana ongelmana koettiin rahoituksen vakuusvaatimusten kireys. Vuonna 2013 noin puolet pienistä ja mikroyrityksistä mainitsi vakuusvaatimusten aiheuttavan ongelmia. Rahoituksen saamatta jääminen aiheutti ongelmia vuonna 2013 noin puolelle mikroyrityksistä ja alle 40 prosentille pienistä yrityksistä. Suurin osa yrityksistä ei kokenut rahoituksen hintaa tai saatua maksuaikaa ongelmallisena. Luvut ovat kuitenkin lievässä nousussa vuoteen 2012 nähden.

Taulukko 2 Rahoituksen ongelmat

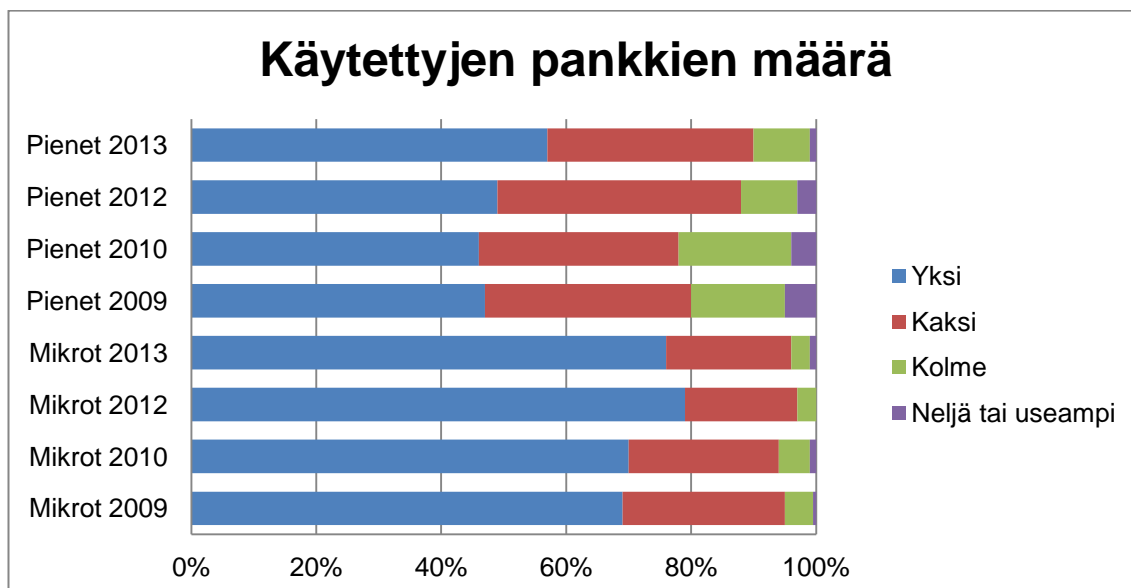
Rahoituksen ongelmien aiheuttamat haitat vaihtelevat yritysten koon mukaan. Mikroyrityksistä liki neljäkymmentä prosenttia sanoi vuonna 2012 liiketoiminnan olevan vaarassa rahoituksen ongelmien vuoksi. Vähän yli neljäkymmentä prosenttia arveli toiminnan voivan jatkua suunnitellusta poikkeavalla tavalla, ja vain alle kaksikymmentä prosenttia sanoi ongelmien haittojen olevan vähäiset. Pienillä yrityksillä tilanne oli samansuuntainen kuin mikroyrityksilläkin. Vuonna 2013 yritykset arvioivat rahoituksen saannin vaikuttavan keskinkertaisesti yrityksen toimintaan. Rahoituksen saatavuus putosi kuitenkin tekijöiden kärjistä kysynnän sekä työvoima- ja tuotantokustannusten vaikutuksen noustessa.

Yritysten mielipiteissä uusien luottojen korkomarginaaleissa on myös kokoluokkaan liittyviä eroja. Noin puolet pienistä yrityksistä koki uusien luottojen korkomarginaalien leventyneen ja noin kolmannes arvioi niiden pysyneen ennallaan. Mikroyrityksistä 35 prosenttia koki korkomarginaalien leventyneen ja 37 prosenttia koki marginaalien pysyneen ennallaan. Kaventumisen kannalla oli pienistä yrityksistä vielä noin 5 prosenttia, mutta vuonna 2013 yksikään yritys ei

ollut tätä mieltä. Mikroyrityksissäkin pysyttiin maltillisissa seitsemän prosentin (2012) ja kolmen prosentin (2013) rajoilla. Vuosien 2009 ja 2013 välillä korkomarginaalien muutoksessa ei ole merkittäviä eroja lukuun ottamatta vuotta 2010, jolloin yritykset kokivat korkomarginaalien pysyneen pääsääntöisesti ennallaan.

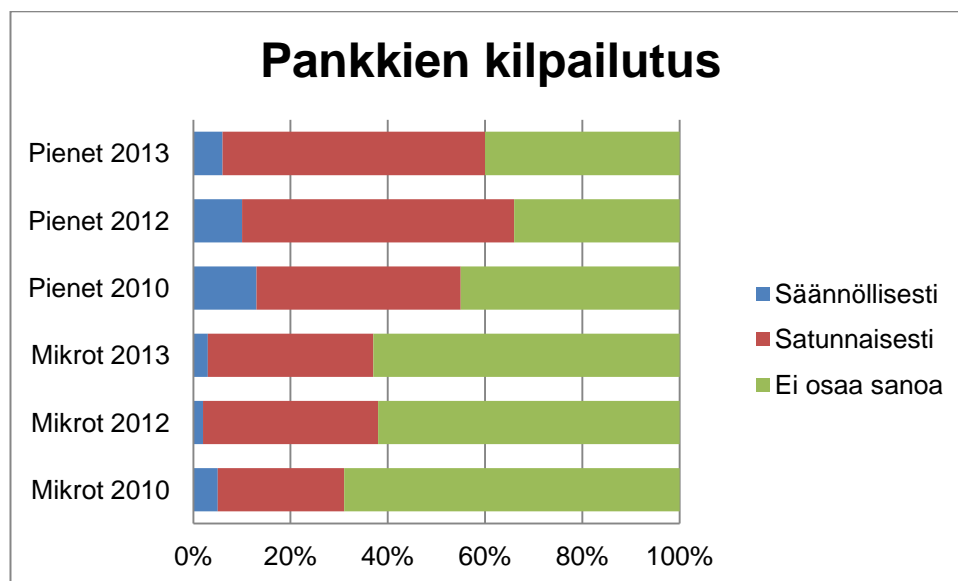
Uusien luottojen sivukulujen muutoksesta yritykset ovat taasen samaa mieltä; viidennes kokee sivukulujen kasvaneen, noin seitsemänkymmentä prosenttia arvelee kulujen pysyneen ennallaan ja alle kymmenen prosenttia sanoo kulujen pienentyneen. Yllä olevista tuloksista tulee huomata, että huomattavan suuri osa mikroyrityksistä verrattuna pieniin yrityksiin ei osannut sanoa, onko korkomarginaaleissa tai sivukuluissa ollut minkäänlaista muutosta. Vanhojen luottojen korkomarginaalien koetaan pysyneen pääsääntöisesti ennallaan.

Pankkipalveluiden käyttöä koskevien kysymysten vastaukset ovat yhden mukaiset edellä esitettyjen tulosten kanssa. Pienistä yrityksistä noin puolet käyttää yhden pankin palveluita ja alle kymmenen prosenttia neljää tai useampaa pankkia vuonna 2013. Mikroyrityksistä suurin osa käyttää vain yhden pankin palveluita.

Taulukko 3 Käytetyt pankit

Käytettyjen pankkien määrän käyttö näkyy myös pankkien kilpailutuksessa. Mikroyritykset ovat kilpailuttaneet pankkeja säännöllisesti vähenevässä määrin. Kokonaisuutena kuitenkin suurempi osa yrityksistä kilpailutti pankkejaan vuonna 2013 kuin vuonna 2010. Pienillä yrityksillä tilanne on samansuuntainen. Suurempi osa kaikista pienistä yrityksistä kuitenkin kilpailuttaa pankkejaan. Kaikilla yrityksillä pankin valintaan vaikuttaa eniten vakiintunut asiakassuhde. Toiseksi tärkeimpänä yritykset pitivät luottojen ja palveluiden hintoja. Alle kymmenen prosenttia kaikista yrityksistä käyttää pankkia vaihtoehtojen puuttuessa.

Taulukko 4 Pankkien kilpailutus

Suurin osa kyselyyn osallistuneista yrityksistä eivät olleet hakeneet julkista rahoitusta. Julkista rahoitusta käyttäneistä mikroyrityksistä hieman yli viidennes oli käyttänyt julkista rahoitusta, koska muuta rahoitusta ei ollut saatu. Suurinta osaa julkisesta rahoituksesta oli molemmissa yritys koko luokissa käytetty kehitys- ja projektihankkeisiin. Reilusti yli puolet yrityksistä ei aio hakea julkista rahoitusta seuraavan vuoden aikana.

Yritysrahoituskyselyn mukaan alle kymmenen prosenttia oli saanut rahoitusta pääomasijoittajilta. Kyselyn tulosten mukaan pienissä ja mikroyrityksissä pääomasijoittajien tarjoamia rahoitusvaihtoehtoja tunnetaan vähän tai ei lainkaan; vain noin kolmannes yrityksistä tunsi pääomasijoittamista hyvin tai kohtalaisesti.

Pääomasijoittajien tuomasta osaamisesta ja kokemuksesta taas on koettu olevan hyötyä vähän alle kolmanneksessa yrityksistä. Yli puolet pienistä yrityksistä koki, ettei pääomasijoittajasta ollut mitään hyötyä vielä vuonna 2009, mutta vuonna 2013 samoin tunki enää vain noin 40 prosenttia. Mikroyritysten vastaukset ovat samankaltaisia.

Taulukko 5 Pääomasijoittajien hyöty

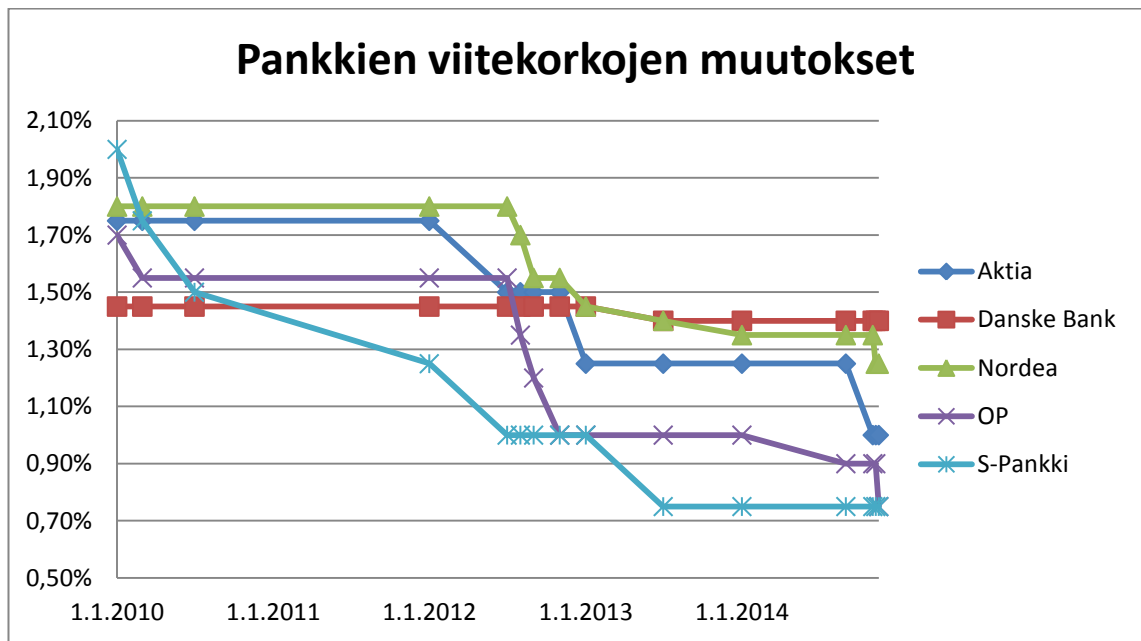
4.2 Basel III

Pankkien Basel III vakavaraisuusuudistus on 1.1.2013 voimaan astunut merkittävä rahoitusmarkkinoiden uudistus. Taustalla on vuonna 2008 alkanut finanssi-kriisi ja uudistus on tarkoitus ottaa käyttöön asteittain vuoteen 2019 mennessä. Uudistuksen tavoitteena on vakaampi ja luotettavampi pankkijärjestelmä. Euroopan komissio haluaa luottolaitosten omien varojen määrää lisättävän sekä niiden laatua parannettavan. Lisäksi luottolaitoksille asetetaan lyhytaikaista ja pitkäaikaista rahoitusasemaa koskevia maksuvalmiuden vähimmäisvaatimuksia. Lyhytaikainen maksuvalmiusvaatimus LCR määrää, että luottolaitosten likvideettipuskuri on oltava nettona vähintään yhtä suuri kuin ulosmenevien stressitestattujen kassavirtojen määrä. Likvideettipuskuriin ei hyväksytä pankkisektorin omia papereita. Pysyvän varainhankinnan vaatimus NSFR taas määrää, että luottolaitoksilla tulee olla enemmän pitkäaikaista rahoitusta. Vaatimus-

ten kiristäminen tulee vaatimaan lisäkustannuksia, jotka tulevat näkymään lainojen koroissa. Toimiala itse on arvioinut marginaalien nousevan 0,6-1 prosenttiyksikköä. (Finanssivalvonta 2011.)

Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa pankit ovat kuitenkin pidättäytyneet samalla linjoilla kuin edellisinäkin vuosina korkojen suhteen. Pankit ovat joko alentaneet viitekorkojaan tai pitäneet ne samana.

Taulukko 6 Pankkien viitekorkojen muutokset (Kauppalehti)

4.3 Kassanhallinta

Kassanhallinnassa on kyse yrityksen lyhyen aikaväin rahoituspäätöksistä (Martikainen & Martikainen 2006, 116). Kassanhallinta voidaan jakaa Alholan ja Lauslahden mukaan (2000, 130) seuraaviin osa-alueisiin: rahavirtojen hallinta, maksuvalmiuden suunnittelu ja kassaennusteet, pankki- ja sijoittajasuhteet sekä kassaylijäämien sijoittaminen tai -alijäämien kattaminen. Nämä osa-alueet muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden, jotka tukevat toisiaan ja joiden avulla yrityksen talous pystytään pitämään kunnossa.

Tehokas kassanhallinta edellyttää, että sitä koskevat päätökset voidaan tehdä suunnitelmallisesti ja tarvittaessa nopeasti. Yrityksellä tulee olla nopeasti likvi-doitavia rahavaroja (eli maksuvalmiuden ylläpitoon tarvittavia varoja), jotta yllä-tyksenäkään tulevat kustannukset eivät aiheuta maksuongelmia. Maksuvalmiu- den sitoma pääoma on yrityksen rahoitettava muilla keinoilla, esimerkiksi tulo- rahoituksena tai lainoina, sillä siihen sidottuja ei voida käyttää muuhun tarkoi- tukseen maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Maksuvalmiudelle on mahdollista saada tuottoa riippuen siitä missä muodossa varat ovat, niiden ei tarvitse olla kokonaan käteisenä tai pankkisaamisena. (Kaipiainen 2008, 22.)

4.3.1 Myyntisaamiset ja ostovelat

Myyntisaamiset kuuluvat nykyään olennaisena osana yritysten liiketoimintaan. Yritykset antavat myymilleen tuotteille tai palveluille maksuaikaa, jonka seura- uksena niistä saatavan rahallisen korvauksen saaminen viivästyy. Leppiniemi (2005, 448) tuo hyvin esille sen, mistä myyntisaamisten ja ostovelkojen hallin- nassa on kyse: "...tavoitteena on yleensä käyttää yritykselle tarjoutuvat maksuajat optimaali- sella tavalla hyväksi ottaen huomioon sekä rahan tarve, että rahalle saatavissa oleva tuotto (joko nimenomaan tuottona tai kustannussäästönä)". Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen tulisi pyrkiä pitämään omien laskujensa maksuajat pidempinä, kuin mitä se tarjoaa omille asiakkailleen. Tähän kuitenkin päästään oikeassa yrityselämässä harvoin, jolloin kassavirran suunnittelu nousee tärkeään rooliin tulorahoituksen kannalta.

Kassanhallinnan tärkeä osa-alue on tavarantoimituksen ja laskutuksen aika- välin kaventaminen. Tähän voidaan vaikuttaa yrityksen laskutusrutiineja kehitte- lemällä (Leppiniemi & Puttonen 2002, 49-50).

Ostojen hallinnassa pätevät samat asiat kuin myynneissäkin. Maksuketjun tulisi olla mahdollisimman lyhyt, toimiva ja automatisoitu. Yrityksen tulisi myös välttää niin sanottua turhaa ostamista ennakoon, sillä varastossa olevat tavarat sitovat turhaan käyttöpääomaa. Ostovelkoja hallinnoidaan tavallisesti ostoreskontran avulla.

4.3.2 Maksuehdot

Velkojen ja myyntisaamisten hallintaan liittyvät olennaisesti yrityksen ja sen sidosryhmien käytössä olevat maksuehdot. Niskasen ja Niskasen mukaan (2000, 368-369) ostovelkojen hallinnassa oleellista on käteisalennusten käyttö. Käteisalennuksella tarkoitetaan sitä, että myyjäyritys antaa tietyn prosenttimäärän alennusta, mikäli ostolasku maksetaan tietyn ajan kuluessa ennen laskun varsinaista eräpäivää. Yksi yleisimmistä käteisalennuksen maksuehdoista on 14 päivää -2 prosenttia, 30 päivän netto. Kyseisessä maksuehdossa ostaja yritys siis saa kahden prosentin alennuksen, jos maksaa laskun neljäntoista vuorokauden sisällä laskun lähetyspäivämäärästä. Laskun varsinainen eräpäivä on kuitenkin vasta kolmenkymmenen päivän päässä ja lasku on maksettava viimeistään silloin välttyäkseen korkoilta.

Niskanen & Niskanen (2000, 368) toteavat, että ostovelkarahoitusta käyttävät varsinkin yritykset joiden tulorahoitus on heikkoa ja jotka haluavat nopeuttaa ostolaskujensa kiertoaikaa. Ostovelkojen tarve rahoituslähteenä kasvaa myös silloin, kun rahoituslaitosten lainananto tyrehtyy väliaikaisesti (Niskanen & Niskanen 2000, 373). Ostajayritykselle taas ostovelkojen maksaminen on edullisinta joko käteisalennuksen maksuaikana tai maksuajan viimeisenä päivänä. Seuraavan laskukaavan avulla voidaan laskea ostovelkarahoituksen lyhytaikaisen lainan vuotuinen korko ja sen tulosta voidaan verrata vaihtoehtoihin rahoituslähteisiin. Yleensä ostovelkarahoitus käteisalennuksen aikana on edullisin vaihtoehto. (Niskanen & Niskanen 2000, 370-371.)

$$\text{Ostovelkarahoituksen hinta} = \frac{\text{Alennus \%}}{100 - \text{Alennus \%}} \times \frac{365}{\text{Nettopäivät} - \text{Alennuspäivät}}$$

Kuvio 1 Ostovelkarahoituksen nimelliskustannus (Niskanen & Niskanen 2000, 370)

4.3.3 Pankkisuhteiden merkitys kassanhallinnassa

Leppiniemen (2005, 187) mukaan tärkeää kassanhallinnassa ovat pankin hyvät maksuliikennejärjestelmät ja yhteydet koti- ja ulkomailla. Leppiniemi neuvoo myös keskittämään pankkisuhteet yhteen pankkiin yrityksen neuvotteluvoiman ja kustannussäästöjen lisäämiseksi, mutta kuten yritysrahoituskyselystä käy ilmi vain yhtä pankkia käyttäneet yritykset ovat kokeneet lisäkustannusten ja korkojen nousseen. Näin ei ole käynyt niillä kyselyyn osallistuneilla yrityksillä, jotka käyttivät monia pankkeja ja kilpailuttivat niitä keskenään.

Pankit tarjoavat erilaisia maksuvalmiuden hallintaa helpottavia tuotteita, muun muassa kassan yli- sekä alijäämien hallintaan, myyntisaatavien hallintaan sekä käteiskassan hallintaan. Samaan konserniin kuuluvien yritysten on myös mahdollista saman pankin asiakkaina yhdistä pankkitilinsä laskennallisesti, jolloin toisen yrityksen talletussaldoa voidaan käyttää täyttämään toisen yrityksen saldovajausta. Tällöin säästytään koronmaksuilta. Palvelu on nimeltään konsernili, joka koostuu konsernilitistä ja jokaisen konserniin kuuluvan yhtiön omasta alatilistä maksuliikkeensä hoitoa varten. (Kontkanen 2008, 194-195.)

4.3.4 Laskelmia

4.3.4.1 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on erittely yhtiön käyttöön hankituista varoista sekä niiden käytöstä tilikauden aikana. Rahoituslaskelma voidaan esittää usealla tavalla, jotka voidaan jakaa kahteen pääryhmään; tiliasetelman ja vähennyslaskuasetelman muotoisiin laskelmiin. (Taloussanakirja: Rahoituslaskelma.)

Rahoituslaskelman laatimisesta säädetään kirjanpitolain 3 luvun 1 § 1 mom. 3 kohdassa. Lain mukaan tilikaudelta laadittava tilinpäätös tulee sisältää rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana mikäli kirjanpitovelvollinen on

- 1) julkinen osakeyhtiö
- 2) yksityinen osakeyhtiö tai osuuskunta, joka ylittää päättäneeltä tilikaudelta sekä sitä välittömästi edeltäneeltä tilikaudella on ylittynyt vähintään kaksi 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuista rajoista.

9 §:n 2 momentissa tarkoitettut rajat ovat kirjanpitolautakunnan vuoden 2007 yleisohjeen mukaan seuraavat:

- 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on 7 300 000 euroa;
- 2) taseen loppusumma on 3 650 000 euroa;
- 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä

4.3.4.2 Käyttöpääomatarve

Käyttöpääomaksi kutsutaan rahaa, jota tarvitaan yrityksen arjen pyörittämiseen. Tarvittava käyttöpääoman määrä vaihtelee ajoittain. Pientä käyttöpääoman tarvetta esiintyy esimerkiksi ravintola-aloilla, joissa raaka-aineet myydään eteenpäin ennen tavarantoimittajan laskua. Eniten käyttöpääoman tarvetta on teollisuudessa, jossa valmiin tuotteen myynti tapahtuu myöhään tekoprosessiin nähden. (Yrityksen rahoitusopas.)

KÄYTTÖPÄÄOMAN TEKIJÄ	LASKUKAAVA	LASKUESIMERKKI
+ MYYNTISAAMISET	$\frac{\text{Verollinen vuosimyynti (€)} \times \text{MM (pv)}}{360 \text{ päivää}}$	$\frac{200\,000 \text{ €} \times 14 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 7777 \text{ €}$
+ RAAKA-AINEVARASTO	$\frac{\text{Raaka-ainekäyttö (€/vuosi)} \times \text{VAR (pv)}}{360 \text{ päivää}}$	$\frac{50\,000 \text{ €} \times 30 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 4166 \text{ €}$
+ KESKENERÄINEN TUOTANTO	$\frac{\text{Välitt. tuotantokustann.}^{11} \text{ (€/v)} \times \text{VAK (pv)}}{360}$	$\frac{25\,000 \text{ €} \times 30 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 2083 \text{ €}$
+ VALMISTE-/TAVARAVARASTO	$\frac{\text{Muuttuvat kustannukset}^{12} \text{ €/v} \times \text{VAV (pv)}}{360}$	$\frac{15\,000 \text{ €} \times 15 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 625 \text{ €}$
- OSTOVELAT	$\frac{\text{Verolliset vuosiotot (€)} \times \text{OM (päivää)}}{360 \text{ päivää}}$	$\frac{100\,000 \text{ €} \times 14}{360 \text{ pv}} = 3888 \text{ €}$
= KÄYTTÖPÄÄOMA		$7777 \text{ €} + 4166 \text{ €} + 2083 \text{ €} + 625 \text{ €} - 3888 \text{ €} = 10\,763 \text{ €}$

Kuva 1 Käyttöpääoman laskeminen (Yrityksen rahoitusopas)

4.3.4.3 Investointi laskelmat

Investoinneilla on merkittävä rooli yrityksen talouden suunnittelussa. Epäonnistuneet, väärät tai väärin ajoitetut investoinnit voivat kaataa koko yrityksen. Investointien rahoitus tulisi hoitaa pitkän aikavälin rahoituksella esimerkiksi oma pääomalla tai pitkäaikaisella lainalla sillä investoinnit ovat pitkäaikaisia hankkeita. (Business Oulu: Investoinnin laskenta.)

Investointi laskelma ulottuu investoinnin koko pitoajalle ja sillä pyritään selvittämään investoinnin järkevyyttä ja kannattavuutta. Erityisesti laskelmien tarpeellisuus nousee esille silloin, kun vaihtoehtoja on useita. Laskelmia tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten investointi vaikuttaa toteutuskustannuksiin, saataviin tuottoihin ja rahoitusvaihtoehtoihin. (Business Oulu: Investoinnin laskenta.)

Investointilaskentamenetelmiä on useita ja Business Oulun Yritystulkki julkaisu suosittelee käyttämään niistä vähintään kahta investoinnin kannattavuutta ja järkevyyttä arvioidessa. Käytettävissä olevia menetelmiä on nykyarvonmenetelmä, suhteellisen nykyarvon menetelmä, annuiteettimenetelmä sekä likimääräinen annuiteettimenetelmä. Tuotto prosenttimenetelmiä ovat sisäisen korkokannan menetelmä ja ROI. (Business Oulu: Investoinnin laskenta.)

6 YHTEENVETO

Pankit ovat säilyttäneet asemansa tärkeimpänä rahoituksen antajana Suomessa, vaikka useita vaihtoehtoja on saatavilla yrityksestä ja sen toimialasta riippuen. Pääomasijoittamista tunnetaan vähän ja julkisen rahoituksen saamista pidetään paikoin hankalana ja aikaa vievänä prosessina.

Yrityskyselyistä selvisi, että huomattavan suuri osa mikro- ja pienyrityksistä ei tunne pääomasijoittamista ja sen tarjoamia mahdollisuuksia. Pääomasijoittamista tulisi tuoda enemmän esille, jotta yrittäjät voisivat sitä hyödyntää. Oman osuutensa tästä tietysti tekevät televisiossa pyörivät reality-sarjat, joista pääomasijoittamiseen saa ainakin pintaraapaisun. Hälyttävää on kuitenkin se, etteivät yritykset koe saaneensa pääomasijoittajasta hakemaansa hyötyä. Tulee kuitenkin huomata, että varsinkin mikroyritykset ovat usein vain muutaman ihmisen pyörittämiä. Vaikka yritys olisikin omistajilleen tuottoisa, niiden liikevaihto on harvoin tarpeeksi suurta tuottamaan pääomasijoittajille heidän hakemaansa voitto-osuutta siinä mittakaavassa, että sijoittaminen kannattaisi.

Edelleen käynnissä oleva taantuma on pitänyt pankkien korot alhaalla. Basel III tuomat mahdolliset haitat eivät siis vielä näy pankkien koroissa ja näin ollen lainojen hinnoissa. Asiaa voi tutkia myöhemmin, kun talous tasaantuu. Myös pankkien kilpailutus vaikuttaa hintoihin. Pienet ja mikroyritykset kokivat lainojen korkomarginaalien nousseen, mutta samalla kilpailuttivat pankkeja vähiten. Pankkeja kilpailuttavat suuret yritykset eivät taas ole huomanneet samanlaista muutosta korkomarginaalien hinnoissa.

Pankkisuhteiden merkitystä kassanhallinnassa liioitellaan kassanhallintaa käsittelevissä oppaissa. Syynä voi olla sen, että usein oppaat ovat jonkin pankin kanssa yhteistyössä tehtyjä. Yritysrahoitustutkimuksesta käy kuitenkin ilmi, että yritykset jotka kilpailuttivat pankkeja keskenään sekä käyttivät useiden eri pankkien palveluita, eivät olleet huomanneet korkojen hintojen tai lisäkustannusten nousua uusissa luotoissa. Toisaalta taas näillä yrityksillä saattaa silti olla vakiin-

tunut pankkisuhde kaikkien asioimiensa pankkien kanssa ja näin ollen saada halvempaa rahoitusta.

Kassanhallinnan tärkeimmäksi osa-alueeksi muodostuukin myyntisaamisten ja ostovelkojen oikean aikainen tasapainottaminen. Tähän on varsinkin suurimmilla tilitoimistoilla olemassa olevat oppaat ja ohjelmat, joita erityisesti aloittavan yrityksen on hyvä hyödyntää aktiivisesti. Valitettavan usein uusien mikroyritysten omistajien listalla tuntuu olevan ylimpänä kaikki muut asiat kuin esimerkiksi laskutuksen hoito ja näin ollen kassanhallinta lähtee huonoon suuntaan jo yrityksen alkumetreillä. Huono kassanhallinta ei ole yrityksen jatkuvuuden kannalta hyvä asia eikä mahdollista kasvua, kun kaikki yrityksen varat ovat sidottuja eikä yritys pysty näin ollen hoitamaan äkillisiä menoja.

7 LÄHTEET

Aktia Pankki Oyj www.aktia.fi

Alhola, K. & Lauslahti, S. 2000. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. Helsinki: WSOY.

Blanco 2014. Tuotteet. Viitattu 30.11.2014 <http://www.blanco.com/fi/tuotteet/yleiskatsaus/>

Business Oulu: Investoinnin laskenta.

http://yritystulkki.agileus.fi/files/yt22_investoinnin_laskenta_bussoulu.pdf

Business Oulu. Yrityksen rahoitusopas. http://yritystulkki.agileus.fi/files/yt_rahointus_oulu.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssialan Keskusliitto, Finnvera, Suomen Pankki, Suomen Yrittäjät & Työ- ja elinkeinoministeriö. 2010. Yritysrahoituskysely 2009

Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssialan Keskusliitto, Finnvera, Suomen Pankki, Suomen Yrittäjät & Työ- ja elinkeinoministeriö. 2011. Yritysrahoituskysely 2010

Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssialan Keskusliitto, Finnvera, Suomen Pankki, Suomen Yrittäjät & Työ- ja elinkeinoministeriö. 2013. Yritysrahoituskysely 2012

Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssialan Keskusliitto, Finnvera, Suomen Pankki, Suomen Yrittäjät & Työ- ja elinkeinoministeriö. 2014. Yritysrahoituskysely 2013

ELY-keskus 2011a. Yritysneuvonta. Viitattu 12.3.2013 <http://www.te-keskus.fi/Public/?nodeid=12350&area=7652&lang=1>

Finanssivalvonta 2011. Finanssivalvonta. 2011. Basel III -vakavaraisuussäännösten uudistuksen vaikutuksia. Viitattu 1.11.2013

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/tiedotteet/esitelmat/documents/basel_iii_vakavaraisuussaanoston_uudistus.pdf

Finnvera 2013a. Pienlaina. Viitattu 10.3.2013 <http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Pienlaina>

Finnvera 2013b. Yrityslaina. Viitattu 10.3.2013

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Yrittajaelaina>

Finnvera 2013c. Pientaka. Viitattu 11.3.2013

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Takaukset/Pientaka>

Finnvera 2014a. Etusivu. Viitattu 30.11.2014

<http://www.finnvera.fi/>

Finnvera 2014b. Finnvera-laina. Viitattu 30.11.2014

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet-ja-FAQ/Lainat/Finnvera-laina>

FK 2013a. Pankit merkittäviä kansantaloudelle. Viitattu 21.2.2013

<http://www.fkl.fi> > Tietoa meistä > Toimiala > Pankit

FK 2013b. Rahoitusyhtiöillä rooli investointien rahoittamisessa. Viitattu 21.2.2013

<http://www.fkl.fi> > Tietoa meistä > Toimiala > Rahoitusyhtiöt

Kaipainen T. 2008. Maksuvalmiuden hallinta suomalaisissa pienissä ja keskisuurissa yrityksissä – nykytilanne ja lähitulevaisuuden näkymät. Joensuun yliopisto. Pro Gradu –tutkielma.

- Kauppalehti. Viitekorot. Viitattu 1.12.2014
<http://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/korot/index.jsp?selected=kotimaa#prime>
- Keksintösäätiö 2013. Keksintösäätiö. Viitattu 12.10.2013
<http://www.keksintosaatio.fi/fi/keksint%C3%B6s%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6>
- Kickstart 2013. Seven things to know about Kickstarter. Viitattu 1.11.2013
<http://www.kickstarter.com/hello?ref=nav>
- Kirjanpitolaautakunnan yleishje rahoituslaskelman laatimisesta 30.1.2007
<http://www.edilex.fi/kilaohje/rahoituslask2>
- Kontkanen, E. 2008. Pankkitoiminnan käsikirja. Vammala: Vammalan kirjapaino.
- KungFu Writing 2014. Features. Viitattu 25.11.2014. <http://kungfuwriting.com/>
- Leppiniemi J. 2005. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Leppiniemi J. & Puttonen, V. 2002. Yrityksen rahoitus. 2. uudistettu painos. Helsinki: WSOY
- Martikainen T. & Martikainen M. 2006. Rahoituksen perusteet. 6. uud.painos. Helsinki: WSOY.
- Niskanen J. & Niskanen M. 2000. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita.
- OP 2013a. Yrityksen perustajan opas Viitattu 24.4.2013.
<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=150104910>
- OP 2013b. Leasing. Viitattu 24.4.2013
<https://www.op.fi/op/yritysassiakkaat/rahoitus/investoinnit/leasing?id=60202&srcpl=8>
- Pääomasijoittaminen 2013. Suomen pääomasijoitusyhdistys ry. Viitattu 24.10.2013
<http://www.fvca.fi/yrittajalle>
- Taloussanakirja. Rahoituslaskelma. Viitattu 4.12.2014
<http://www.taloussanommat.fi/porssi/sanakirja/termi/rahoituslaskelma/>
- Taloussivut 2012. Uuden yrityksen rahoitus. Viitattu 20.2.2013 <http://www.taloussivut.fi/uuden-yrityksen-rahoitus>
- Tekes 2013a. Tekes kannustaa kehittymään. Viitattu 15.3.2013
<http://www.tekes.fi/fi/community/Tekes/320/Tekes/626>
- Tekes 2013b. Painopisteet ja ohjelmat. Viitattu 15.3.2013
http://www.tekes.fi/fi/community/Painopisteet_ja_ohjelmat/310/Painopisteet_ja_ohjelmat/611
- Tekes 2014. Linkosuon Leipomo: Ruis edellä maailmalle. Viitattu 25.11.2014.
<http://www.tekes.fi/tekes/tulokset-ja-vaikutukset/caset/2013/linkosuon-leipomo-ruis-edella-maailmalle/>
- TE-palvelut 2013a. Starttiraha – aloittavan yrittäjän tuki. Viitattu 12.3.2013
<http://www.mol.fi> > Yrittäjyyspalvelut > Starttiraha – aloittavan yrittäjän tuki
- Tilastokeskus 2012. Rahoitustoiminta. Viitattu 24.2.2013
http://www.stat.fi/til/rato/2012/05/rato_2012_05_2013-04-05_fi.pdf
- Turun Seudun Kehittämiskeskus 2013. Turun Seudun Kehittämiskeskus. Viitattu 31.10.2013
<http://www.keksintosaatio.fi/fi/keksint%C3%B6s%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6>
- Uusyrittäjäkeskus. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2013 s. 22
http://www.perustamisopas.fi/sites/perustamisopas.fi/files/Perustamisopas_2013_web.pdf

Yrittäjät 2013. Yritystuet. Viitattu 15.3.2013 <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/lansipohjanryttajat/ylitornio/rajaryttajan-abc/yritystuet/>

Yritystulkki 2014. Yrityksen rahoitusopas http://www.yritystulkki.fi/files/yt_rahoytus_novago.pdf

Suora rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirta:

Myynnistä saadut maksut	+ XX
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	+ XX
Maksut liiketoiminnan kuluista	- XX

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	+/- XX
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	- XX
Saadut korot liiketoiminnasta	+ XX
Saadut osingot liiketoiminnasta	+ XX
Maksetut välittömät verot	- XX

Rahavirta ennen satunnaisia eriä	+/- XX
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	+/- XX
Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista	+/- XX

Liiketoiminnan rahavirta (A)	+/- XX
===	

Investointien rahavirta:

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	- XX
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+ XX
Myönnetyt lainat	- XX
Investoinnit muihin sijoituksiin	- XX
Lainasaamisten takaisinmaksut	+ XX
Luovutustulot muista sijoituksista	+ XX
Saadut korot investoinneista	+ XX
Saadut osingot investoinneista	+ XX

Maksetut välittömät verot	- XX

Investointien rahavirta (B)	+/- XX
===	

Rahoituksen rahavirta:

Maksullinen oman pääoman lisäys	+ xx
Omien osakkeiden hankkiminen	- xx
Omien osakkeiden myynti	+ xx
Lyhytaikaisten lainojen nostot	+ xx
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	- xx
Pitkäaikaisten lainojen nostot	+ xx
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	- xx
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	- xx
Maksetut osingot ja muu voitonjako	- xx

Maksetut välittömät verot	- xx

Rahoituksen rahavirta (C)	+/- xx
===	
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	+/- xx
Rahavarat tilikauden alussa	xx
Rahavarat tilikauden lopussa	xx

Epäsuora rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	+/-xx
Oikaisut:	
Suunnitelman mukaiset poistot	+xx
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-/+xx
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-/+xx
Rahoitustuotot ja -kulut	-/+xx
Muut oikaisut	+/-xx

Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	+/-xx

Käyttöpääoman muutos:

Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	-/+xx
Vaihto-omaisuuden lisäys(-)/vähennys(+)	-/+xx
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	+/-xx
---	

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	+/-xx
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	- xx
Saadut osingot liiketoiminnasta	+xx
Saadut korot liiketoiminnasta	+xx
Maksetut välittömät verot	- xx

Rahavirta ennen satunnaisia eriä	+/-xx
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	+/-xx
Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista	+/- xx
----	

Liiketoiminnan rahavirta (A) +/-xx

===